

QUINZENARI CATALANISTA

Donchs be, ab tot y reconeixer, com ho demostran las anteriors ratllas, la diferencia característica dels pobles català y castellà, al parlarli nostre amic de la autonomia de Catalunya, s' aixecà l' escriptor castellà fet una furia dihent que jamay consentirían tal cosa.

L'esperit de rassa ofegant la veu de la rahó. Potser avuy l'absorció centralista no es tant potent com en altres èpocs mes es degut al enfraïment de la rassa, a la degeneració de sa política, quina demostració més clara han sigut las últimes sessions del Congrés, que ab motiu d'escorers el vel que tanca las mes grans immoralitats, ab motiu dels escàndols promoguts al parlar, del destí dels pins del bosch d'Ortiguella, ab tot y demostrar el gran pudrimané polítich que 's tanca vestit ab llampants discursos y frases efectistas, els diputats reyan continuament els *xistes* dels oradors, barrejats ab insults de tota mena, sent tot, tan poch serio y tan trist que adhuc ser quefe de la actual situació un home que passa per serio un dels ministres, no recordo quin, va dir que ja 's podia dir (alguna de las xabacandas) perque *estaban en familia*.

Verdaderament, entre ells hi domina un verdader esperit de familia, egoista, baix, que 's diverteix mentres malversa 'ls fondos del país y fa lleys opressoras, s'enfada quan s'aixeca una veu demanant llibertat per las nacionalitats y riu els escàndols mes grossos. Y allò es el cervell d'Espanya que volen catalanisar els nostres flamants regionalistas.

Mes inocència ó desconeixement no s'ha vist.

A. SAYOS.

¡POBRES INUTILS!



NOSTRE la gent mes ó menys obrera s'ha fet de moda avuy el ser radical y ab la capa de tenir ideas avansadas passa cada barbaritat que fa escupir de fastich.

El nivell intel·lectual està molt baix en general y els que volen professar ideas de primer terme, com que no las poden pahir, ensenyan l'orella continuament. Las alas son febles y volent ab ellas llessarse a espays molt amples cauhen tot seguit arrastrantse després en lloch de volar. Fora d'un nombre desgraciadament molt contat, tots els demés que volen presentarse forts d'esperit y valents pera afrontar el gran ayre de las sublims reivindicacions ho malmenan tot tergiversant-ho, autoritaris, atrassats, ignorants com son pera poder viure en el camp, qu'ab sas intemperancias deshonran.

Cada vaga, cada moviment obrer te 'l general tó de protesta que 'l fá en extrém simpátich, pero son contats els cassos en que molts dels interessats no surtin ab peus de banch que fan esclafir la rialla que provoca lo ridicol.

Tot aquest aixam d'obers que no saben serne (n'hi ha molts) son els que tot y volent ser molt lliures y molt radicals serveixen de pedestal a polítichs, vividors, y demés plagas fomentadas y enlayradas per ells mateixos. Ab sas intemperancias portan el descoratjament a n'els que sapiguent lo que portan entre mans han esmersat energias en volerlos redimir. Y entre l'obrer sense solta que crida perque sí, aferrat a la opinió del últim que li parla, y l'amo mes autoritari y més egoista qu'obra ab el fi concret de defensar el seu lloch de privilegiat, es preferible aquest últim qu'al menys te una personalitat definida.

L'emancipació obrera es una cosa que surt molt perque vesteix y ompla la boca. Es la pedra de toch ab que s'enganya a tots aquells ignorants de que parlavam. Y la saben brodar tant bé 'ls polítichs de cap d'ala que darrera d'ells y entre un nuvol de pols qu'aixecan hi rastreja bestialment, la remada obrera que no té ideas al cap ni dignitat ni conciencia, per lo tant, de lo que fá. Els que s'emportan la palma de *fer segur* son els republicans y ho saben fer tant bé, es a dir, la coneixen tant l'incapacitat dels obrers que s'ha arribat a pendre per molts com a article de fé 'l creure que la República y la felicitat social será tot hu. Desde 'l que crida contra 'ls burgesos ab veu de ví somniant qu'un dia ó altre farà lo qu'ara fan ells, fins al que ab posat de set ciencias diu ser anarquista pero, que segueix al remat perque 's necessari abressarse als procediments d'evolució, totos confosos en, una sola, forsa son la personificació de la inutilitat humana ajassada als peus de quatre ídols y ajassada ab una inconsciencia tant gran que ni 'l sotrach de las riallas dels enlayrats logran despertarlos.

Prenen la paraula República com a específich qu'ho cura tot y ho vol dir tot; parlean un 'hora ab cualsevol d'ells y tindreu la solució; y fins a un punt tant alt son ignorants qu'arriban fins a supeditar lo mes transcendental a la idea de república, que no saben lo poch que en concret vol dir. ¡Pobre gent, de que 'ls ha de venir saberho!

Exhibimne una mostra.

Hi ha una mena d'individuos que son coneguts ab el nom de dependents de comers. Son lo mes insuls que hi ha tant en la forma com en el fons. Ni son obrers ni deixan de serho y son menos y mes qu'ells, menos perque no guanyan tant y mes per la radícula rahó de que han d'anar ben vestits. Son numerosíssims com tot lo inútil que tant bé 's senyala dihent qu'es de lo que hi ha més. Com a criats, súbdits, administradors, diguesels com vulguis, de l'immens aixam d'intermediaris que viuen del frau legal, figureus si han de ser numerosos. Els seus amos (consti qu'aquets de que parlo 's mereixen amos) naixen del ventre de Júpiter, donchs ells naixen d'un lloch mes denigrant que 'ls parias.

La mala calitat d'aquesta gent es filla d'una de tantas y tantas aberracions de la Societat que té classes, y en aquet sentit fora injust senyalals ab el dit dirigit cap a terra, pero parlo d'un nombre d'ells que s'ho mereixen perque s'han acreditat de dignes analfabets, tot y sapiguent, ben segur, llegir y escriure. Feta aquesta aclaració seguim avant.

Deya mes amunt que 'ls mes ignorants dels que tenen per moda 'l ser radicals supeditan a la idea de República, lo mes transcendental de la vida. Donchs bé; una colla de dependents de comers com a classe desheretada han sentit fiblar demunt seu el fuet dels privilegiats y ab la mania del radicalisme han pensat associarse en defensa de la seva classe. La idea de defensa propia es inherent a tot ser que viu y la practican fins els animals mes immonds; de manera que no té res de particular. Es pur instint que no té res de noble y es denigrant per l'home obehir sols a instint com fan aquets dependents de comers per mes que no 'n puguin tenir conciencia.

Han somniat ab la grandesa d'una associació internacional de dependents de comers. Van per posarho a la practica y han ensenyat una orella que no dona lloch a dupte respecte 'l grau d'avens que calsan.

Figureus qu'han dividit el fi de la Associació en lo polítich y en lo social; lo polítich primer. Y han establert en ell que pera pertanyer a la Associació s'han de professar ideas republicanas. Ja no 'spotarribar mes avall. Son tant avensats aquesta mena de individuos, que per sobre del dret a la existencia hi posan un simbol desacreditat y ridicol; y qu'encare que no ho fos de desacreditat, ni deixaria de ser símbol, ni deixaria de ser quelcom immensament inferior al ideal d'emancipació qu'anulan aquets desgraciats perque no arriban prou alt pera capirlo.

Es una aberració tant gran y una negació tant solemne de la propia dignitat que ni tinch alé pera ferhi comentaris. La cosa put y 'm fá fástich parlarne.

En cuan a lo social, qui ha parlat com han parlat ells en l'extrem primer no pot capirne res. Y suposant qu'alguna cosa 'n deuen dir ja que posan capalera, es fatal que sigui una solemne tonteria, un plagi, una futesa, una beneyteria ó un cent peus.

Son republicans avans que tot. Y jo 'ls daría república de franch y a mans plenas, pero 'l pá que se 'l afanyessin treballant sempre y sempre ab la esquena blavejada ab el fuet que 's mereixen.

R. FOLCH Y CAPDEVILA

ENGRUNAS

En nostre edició prop-passada els parlavam de un decret autorisant l'us del català en las conferencias telefónicas, telegramas y telefonemas del interior, decret que sense aventurarnos gaire asseguravam sería lletra morta, y per si hi hagués algu que 'n tingués el menor dubte possehim prova clara y evident de la nostre afirmació.

Se tracta d'un telegrama, qu'ha rebut un amich nostre de un seu germà que viu a Alcoy; diu textualment: *Familia felicidades. En castellano, no admiten telegrama catalán.*

Y en Maura que vagi posant a la firma decrets de aquesta naturalesa que després ja vindrá un empleyat de menor cuantia a desfer la petita concessió de tot un President de Concill de Ministres.

Y no podran pas dir que a Alcoy no entenguin el català ja que en aquella terra parlan mes el valencià que 'l castellà, pero com que no hi ha pitjor cego que 'l que no hi vol veure y els empleyats d'Espanya, la immensa majoria, van a favor de l'estra per aixó resulta y resultarà sempre que no circularán altres telegramas que 'ls redactats en moro.

Y després sortiran els rotatius de la *Villa y Corte* parlant de la *hidra del separatismo* y de los *hijos espúreos* y altres mots ab que continuament ens obsequian. Si guardessin las consideracions que tot poble se mereix no fomentarian lo que a la llarga els causarà la mort.

Continu per aquet camí que aixó per nosaltres vá com una seda.

Si no fos en Soriano, diputat republicà per Valencia, que en lo Congrés ha mogut un fort escàndol, aquella casa semblaria un cementiri, perque lo qu'és la minoria republicana sembla que no hi sigui.

Els prou comensaren la legislatura ab un esvalot diari pero, fills meus, tot de cop han cambiat que ni semblan els mateixos.

Secrets del ilustre quefe, conveniencias del partit, táctica política, vesusaqü la causa del seu inexplicable mutisme. Es un partit dels que ho sab entendre el partit republicà, prou se 'l hi coneix que vá dirigit per gent que 'n sab y per personas practicas, no son com nosaltres que sempre somniem y anem sempre amb lirismes, els republicans son d'aquells que no 's deixan perdre cap ocasió pera salvar l'ideal, son homes que saben treure tot el profit de las ideas.

Si guanyem las eleccions—deya en Lerroux, y altres celebritats republicanas—l'adveniment de la República será un fet. Y efectivament, la República cada dia està mes a tres quarts de quinze. Son las victorias obtingudas per aquesta mena de procediments que consisteixen en fomentar l'inconciencia del poble; els fruits corcats d'un arbre plé de malura. Y pensar qu'aquet sistema es el que té mes imitadors; y haver de veure com en nom del catalanisme se fá una cosa molt per l'istil.

Llegeixo en *La Renaixensa*: «La cuestió García Faria sembla que va per mal camí y que Barcelona està amenassada ab rebre un agravi mes dels senyors de Madrid.

LOS PARTIDARIS DE CONTEMPORISAR AB LA POLÍTICA MAURISTA farán un trist paper si, com es de temer, lo govern resol la cuestió en sentit contrari als interessos de nostra ciutat.»

Y, volen que 'ls ho diguem qui son aquets *partidaris de contemporisar ab la política maurista*? Donchs son els regionalistas; aquells mateixos que la Unió Catalanista recomaná que se 'ls afavorís durant las últimas eleccions; aquells mateixos declarats, per els que avuy escriuen las ratllas copiadas, afins de la Unió; els mateixos a qui fins fa poch s'els afalgava pera que vinguessin a engroixir els nostres rengles y entre 'ls quins hi ha tot un senyor Ponent de l'Assemblea últimament celebrada.

No 'ls hi sembla que valdria mes callar que fer planxas d'aquesta naturalesa? Pobre *Renaixensa*, si ha de seguir el criteri de la Unió Catalanista; val mes que plegui perque fá un quan temps que aquesta *colectividad nacionalista* ha perdut el nort polítich y tot ho sotmet al *porvenir electoral*.

Si, senyors, si, *porvenir electoral* aquest es el millor lema pera sintetisar els treballs de la Unió Catalanista secundada magistralment per *La Renaixensa* y sino vegin amb quina fruició dona las noves de disgregació regionalista, com per exemple la separació d'En Domenech y Muntaner de la Lliga Regionalista y la nova de que En Carner no accepta el lloch que 'l hi habían designat en un Directori que ha de assumir la responsabilitat política de las campanyas que de avuy en avant fassin els evolutius.

Y posats a cantar no vindrá de una corrandà:

Aquets afalachs y aquestas respalladas, a n'els que avuy se separan del gruix regionalista, no té altra finalitat que provar si amb ells poden fer lo que amb la *Lli-*

ga Regionalista no pogueren o sigui confeccionar, quan sigui hora, una candidatura de coalició autonòmica. Convencuts de que 'ls de *La Veu de Catalunya* sempre que se 'ls parla de concòrdia contestan blorificat a matines, y convencuts també que com a soldats de rengle hi haurán d'entrar si volen fer las paus, els nostres capitans generals que, son vius com una centella, no s'hi volen aconsolar de fer de soldat ras y procuran, en nom de la germanor, fomentar els odis y divisions, en la política menuda dels regionalistas, entre ells ha creat.

Es aquesta y no es altre la finalitat que s'perseguix; aquesta y no es altre la tática dels dos combatents. Per actas de diputat, per carrechs de regidors son las disputas; las questions de Programa se deixan de banda, y si no que ho digui aquella circular de la Junta Permanent en la que s'rocomenava a candidats que, tant sols no havían fet acte d'adhesió a n'el nostre credo, si no que fins perteneixen a partits polítics espanyols.

Pero a n'el pecat han trovat la penitencia; de fracàs en fracàs ni las despallas dels regionalistas poden arregar, s'han d'accontentar ab dir que s'donan de baixa de la *Lliga Regionalista* sense poder dir que han entrat en la *Unió Catalanista*, y en cambi els elements de mes prestigi y que sempre han sustentat el mateix criteri—garantía la millor de la serietat dels homes—s'han anat separant d'aquesta entitat qu'un dia fou la portaveu del Catalanisme.

Si la qüestió moral que involucra aquet cambi de criteri no fos prou pera refermar-nos en las nostras convencions, ne tindriam prou ab las conseqüencias desastrosas que a la *Unió Catalanista* l'hi ha reportat una tática tan funesta y suicida.

Y que vagin sumant victòries als nostres talentarros de secà. Per menos d'un xavo que 'ls declaro *desafins*.

Si no temessim ofendre als nostres llegidors, copiaríam la *página literaria* que 'ns dedica *La Tralla* y en ella podriam veure una argumentació tan sólida que, la veritat, deixa enlaira a *La tramontana*, tal es la munició de parauladas que 'ns dirigeix. Emperó tampoch volém deixar passar las sevas grosseries perque com que, pobrets, parlan per boca d'altri amb una clatellada ben donada els tindrem quiets per un quant temps.

Y anem a lo que fa el cas. Ens diu: «prou pena tenen ab el pes de sa conciencia» y com que aquesta acusació no vé justificada per cap prova direm tan sols a n'el autor d'aquestes ratllas que o demostra l'afirmació o es un *VIL CALUMNIADOR*.

La tenim molt neta minyó la conciencia, mes neta que l'director de *La Tralla* que al darrera del catalanisme, pessic de aquí grapatet d'allà, ha lograt ferse un *modus vivendi*. Aixís es com se diuen las cosas, claras y netas com nosaltres las diem.

Estem molt bé nosaltres amb nostre conciencia, tan bé estessim amb els regidors regionalistas que potser també 'ns llogarian para fer de *claque*. A n'els de *LA DEVANTERA* poden dirnos els que estan a sou: «apostols neulas» «somiadors d'autonomías de cassino» «que tenim amichs rastres» que «ns voltan y llepolejan» «ridicols intransigents» «miserables d'esperit» «envejosos» y altres parauladas que demostran el grau d'educació del que las escriu y la falta de rahons mes sólidas, empero alló de la conciencia no hu diguin may mes els que tenen un director tan concient.

En quant a alló de: «senyalant d'amagat a homes que no han comés mes delictes que 'l de descobrir vidents y desenmascarar hipòcritas» preguntint-ho al últim que li va tocar la tanda y podran convencers de que es una mena de *senyalar* el nostre que deixa la esquena blavejada, y aixó que no usem *tralla*.

Contín si debía anar de valent que fins l'escrit de vostés fa farum de llaga viva; no sé perque 'ns sembla que han sigut víctimas d'un que desitja esbravar-se y, com no hu podia fer de cara, ha recorregut a *La Tralla* segur de trobarhi prou esperit d'abnegació pera fer amb nosaltres lo que fins fa poch havia fet amb els que avuy li són *afins*.

Si es aixís els compadim verament y ens atrevirem a recomenarshi que no 'ls fassin aquets papiers de comparsa que ja'es prou gran aquet senyor pera defensar-se—si pot—tot sol.

Y are prou que no 'ns quedaria temps pera parlar dels *afins* y dels *pastets* y dels ex-conservadors y de tota la colla de *prácticos inventors* dels ous-ferrats.

«Oy que no 'ls fa gens de gracia lo dels *afins* y lo dels *pastets*? Es la millor senyal de que hem lograt ferlos caure en un ridícol.

La qüestió dels suplicatoris pera processar a alguns diputats ha acabat com era lògich, com sempre acaban las questions de minorías y majorías del Congrés espanyol: posantse d'acort uns y altres y perdonantse mutuament las faltas.

En Maura ja ho sab quina es la manera de fer callar a las oposicions que avuy s'istilan; de la mateixa manera qu' en Salmerón sab de quin modo s'arregla pera quedar bé amb las masses tenint a la vegada l'apoyo del Govern. Es una comedia en que tots els actors estan ben possehits dels seus papiers; son uns diputats que saben perfectament honrar l'investidura; es un poble que necessita aquesta mena de representants es la conseqüencia natural de las propagandas *faroleiras* que d'anys venen fent els directors de la democràcia.

Continuïn per aquet camí els *amichs* del poble, els redemptors dels obrers, els arrendadors de llibertat que, si el catalanisme sab apartarse dels camins que ells l'hi senyalan y sab també educar convenientment al poble català, tart ó dejorn, la partida es nostra.

Llegeixo la següent ressenya de un discurs pronunciat en l'apat donat pels regionalistas al seu Directori:

Proclamá la germanor de tots los que pensan com ell (no caldria mes que fins pensant igual se disputessin) y digué que anyorava als que havent de ser allí no hi eran. Fen extensiva la germanor fins a aquells que son enemichs y combaten lo regionalisme.

Aquet si que guanya a tots els partidaris de la germanor; pera lograr lo que demana hi ha un sol y aquet es esborrar programas; d'aquesta manera será com farem desaparèixer el motiu de la discòrdia.

Se declará ab comunicat ab molts espanyols ab los quins creu que s'ha de fer espanyolisme.

Y quan un llegeix aixó en un paper escrit per els mateixos que fa quatre días volian anar junts amb aquets elements li venen ganas d'esquexar el diari y d'esclamar: ¡Ay catalanisme, com té posan y com té posaran els que diuen estimarte. Mes te valdria no haber nascut encare pera caure en mans d'espanyolistas y de farsants que volen esplotarte.

Altrament, sempre me ho vaig pensar que l'dia que s'cansarian de respallar als regionalistas, veyent que no poden treuren res, foran mes radicals que nosaltres mateixos. Es la tática dels que no saben hon van, y la dels que ho saben massa.

El Cid difunto aún ganaba batallas «Cádiz.—Procedente de las Antillas ha fondeado el vapor correo Manuel Calvo, conduciendo a bordo el resto de los cañones españoles que quedaban en Puerto Rico. Estos son 38 de grueso calibre y tres pequeños.

Al cargarlos a bordo se hizo pedazos el caballo que sostenia uno de los cañones cayendo sobre Manuel Vázquez, matándolo. El entierro de este marinero fué solemne.

Entre los pasajeros y los tripulantes del buque se hizo una cuestación a favor de la madre del finado, y la Compañía trasatlántica ha concedido una pensión vitalicia a la misma.

¡Vaya, buenas! Cuan son a tirar no tinguin por, las balas son de pasta, pero ¡ay, pobrets dels que tenen de manejarlos! Fan com l'heroe llegendari qu'avans hem dit, fins estan fora de funcions son capacos de matar a mitja humanitat, ¡ey! mentre aquesta no sigui contraria.

Els republicans del Congrés ja volen tornar a fer brometa.

Are volen promoure un debate sobre la legalidad de los partidos.

A qui podriam anarho a explicar aixó es al poble que 'ls aguanta y que lo mateix el tractan els uns que 'ls altres, aquest es l'unic que pot resoldre la qüestió de la legalitat, no pas vostés mateixos amb una dotzena de discursos inútils y que sols serveixen per enlluernar a quatre caps vuits que son els que els volten.

Els fets han d'esser los quins demostrin las cosas, no pas quatre tonterias ditas en lo Congrés y que finalment no signifiquen res.

Els hem de donar una noticia que, si be aparentment, sembla que no tinga molta importancia, la té y forsa ja que indica un gran pas pera la regeneració del poble català. Me refereixó a la transformació de la Plassa de Toros de Barcelona en teatre d'istiu hon si representarà ópera, cosa que no deixa d'esser un nou sintoma del renaixement de Catalunya.

Aquell centre d'incultura y de barbarie que estenia sa maléfica influencia per tota la barriada obrera de Sans y Hostafrachs, com la antiga Plassa de Toros la estengué per tota la Barceloneta, s'ha transformat en lloch hont si fa art y per lo tant medi d'educació y perfecció dels sentits, cosa que hem de celebrar tots els que voldriam a Catalunya sana y forta fent vots pera que sigui perpétua la desaparició de un lloch hont si fan *corridos* de toros espectacle el mes denigrant y vergonyós pera un poble que passa als ulls del mon per poble civilisat.

M'entero per la premsa que 'l govern topa amb serias dificultats pera pagar els deutes d'Ultramar.

Sense por d'equivocarme ja casi els puch assegurar que no topa amb res, sino que no té quartos, cosa que no té res de particular si tenim en compte que Espanya no n'ha pagat may de deutes. Al igual que 'ls mals pagadors, pensa, qui dia passa any empeny, y qui sab com estarà aixó de aquí a un any; potser de lo que are hi ha no s'en cantarà gall ni gallina.

Tots els estadistas espanyols pateixen de la mateixa flaca, de xerrar ne saben mol pero de fer res efectiu pera millorar la situació aflictiva del país d'aixó no'n saben un borrall.

Tots els triomfs oratoris y parlamentaris d'en Maura els podria ben canviar el país per mitj milió d'economias. Ja veyeu si demano ben poca cosa.

La sardana perseguida



endemà de San Joan tinguérem ocasió de presenciar, a la Plassa Real de Barcelona, una d'aquelles arbitrariats ineficables.

Estava anunciat pera l'vespre un concert de sardanes a càrrech d'una cobla de Cassà de la Selva contractada pel Café Espanyol, y es clar, allà hi feren cap tota una colla de sardanistes disposats a fruir de tan bonica ocasió. Es coneix que la cosa estava ben preparada, perque abans de comensarse ja s'hi notava la presència de quatre municipals, com si estiguessin al aguayt de qualsevol crim, robo ó escàndol que s'tractés de cometre. Pero l'cas era que anaven ab l'intent de prohibir que s'ballés en la via pública, valentse del pretext de no haverse sollicitat previament permís, y aixó que ja hi havia permís pera tocar la música y tenir les taules del café ben enfora del establiment, convidant al esbarjo públich que tan de gust dona en les nits d'istiu.

Aixís que comensaren a tocar la primera sardana, y tan bon punt se formá un rotlló disposat a dansarla, interromperen els municipals ab veus de *fuera, fuera, no se permite*. Intentaren allavors els sardanayres ferho assota 'ls porxos, pero 'ls guardies, enfutismats pel poch cas que se'n feya, s'abrahonaren furiosos demunt d'ells, agafant y portant pres cap a Cá la Ciutat el primer que 'ls hi vingué a la ma. La protesta del públich fou general, y mentres alguns companys del distingut acudien a saber que s'feya d'ell, molts altres formaven noves rotllanes al mitj de la plassa, entre 'ls aplausos de la multitud y les notes ayroses de la cobla que semblava talment que mantenia l'energia del esperit de Catalunya en aquells moments perseguit. Eren de veure les batusses dels agents de l'autoritat disolvent rotllanes mentre se'n formaven de noves, fins que s'vejeren impotents pera deturar l'entusiasme d'aquella gent que no s'avenia a prescindir de les bones costums de la terra. Els municipals, desenvaynaren el sabre, sonaren pitos d'auxili, y no trigaren a presentar-se la policia y la guardia civil armada ab mausers.

Igual que si 's tractés d' un esvalot de plassa de toros o d' un delict de *rebelión*...

Si, perquè 'l ballar sardanes se devia considerar tan criminal, que 'l sardanista detingut, que era nostre amic en Joan Soldevila Brascó, honrat treballador de 23 anys, fou portat a la presó, y tancat allí entre mitj de gent dolenta, per espay de quinze hores.

Així se deuen pensar fer civilisació, perseguint un esbarjo honestíssim, que tant dignifica 'ls catalans, mentre s' exhibia en mitj de la Plassa de Catalunya, dalt d' un *tablado* com en qualsevol cafè cantant, un espectacle de *peteneras* y demás ballés ab *castanyoles*, d' alló que a mes d' ésser per nosaltres d' mal gust, s' acostava a lo indecent.

Lo ocorregut el dia 25 de Juny a la Plassa Real posa una vegada mes en evidència l' antipatia que tenen certs elements forasters a tot lo que siga peculiar de Catalunya, y per 'xo pretenen ofegar totes aquestes manifestacions.

Mes jendebades! aquell vespre l' esperit de Catalunya trionfa, perquè les autoritats se vejen obligades a permetre ballar sardanes, y l' amic Soldevila fou posat en llibertat sense seguirli causa.

¡Endavant sempre!

EN JOSEPH BALARI JOVANY

Catalunya acaba de perdre un altre de sos fills mes il·lustres. La llarga malaltia que ha dut al sepulcre 'l doctor Balari no ha sigut altra cosa que 'l resultat del gran esforç intel·lectual d' escriure la seva obra eruditíssima *Orígenes històrics de Catalunya*, en la qual hi posa tota l' atenció y tot lo treball de que es capàs un home de ciència de la seva talla. Perquè aquesta obra immortal, en la que 's fa l' estudi etimològic de moltes paraules y noms propis de la terra catalana tenint a la vista 'ls textos del llenguatge antic, representa una gran part de la seva vida passada en els arxius, investigant y prenent notes. En els de la Corona d' Aragó y de Ca 'la Ciutat, en el de la Catedral de Barcelona, en els de Girona, de Vich, de la Seu d' Urgell y altres hi feya uns estades que Deu n' hi do, y sempre fullejant pergamins y cartularis, fent l' estudi del origen dels noms de família catalans al qual s' hi dedicà ab especial atenció per espay de mes de vint anys.

Haventse ofert el premi Martorell consistent en 20.000 pessetes al millor treball sobre orígens històrics, el Doctor Balari compungué l' esmentada obra valent-se del gran nombre de materials que tenia arreplegats en els arxius y guanyà 'l premi, massa petit per cert, puig aquella obra no val pas un grapat de pessetes, perquè no 's paga ab res del mon.

Publicà també uns opúscols sobre etimologies catalanes, petits, pero rublerts de ciència y d' investigacions originals importantíssimes, y altres treballs de filologia catalana no menys notables.

Aixó es lo que ha deixat escrit pera la posteritat y en servey de Catalunya. Sos mèrits personals son prou coneguts de tothom pera que haguem de ponderarlos. Presidi els Jochs Florals de Barcelona y desempenyà per molts anys en nostra Universitat la càtedra de llengua y literatura grega; y tan reconeguda era la seva erudició, que formava part d' una pila d' acadèmies catalanes y estrangeres, y trobant-se en una ocasió a Finlàndia se 'l cridà pera formar part d' un tribunal pera examinar d' anglés en unes oposicions.

Benhaurada sia sa memoria.

UN DOCUMENT NOTABLE

En Lleó Tolstoi ha dirigit, desde las columnas de *Revue*, una carta als desgraciats soldats de Rússia y del Japó que combaten a la Corea y la Mandxuria pera

defensar els interessos de dos Estats envejosos que 's disputen la sang de duas víctimes.

Nosaltres que, al mateix temps d' ésser partidaris de la llibertat dels pobles, hu som també de la dignitat dels individus, no podem menos d' extractar alguns conceptes de dit document, per l' amor y caritat que respiren envers la classe d' esvalgada.

«Japonesos y russos, molt pitjor que feras, se llenzan uns contre altres amb l' unich afany de segar el major nombre possible de vidas. Milers de desgraciats cridan y 's revolcan en mitj de sofriments horribles y moren en els hospitals, russos y japonesos tot estranyantse del perquè 'ls fan cometre tan terribles crims. Milers d' altres se pudreixen sota y sobre de la terra, ó s' ofegan a n' els mars, infantse y descomponense. Milers d' esposas, pares y fills ploran, desvalguts y ofens, als sers estimats de que endebades s' els priva. Y, poca cosa es aixó encare, si s' considera que novas víctimes, hi han preparadas para identich sacrifici. La principal preocupació dels caps de colla de la matansa es, per part dels russos, que no s' estronqui ni un sol instant el doll de carn de canó que 's necessita: 3.000 homes cada dia son tribut de la mort. Y, tocant al riu, els últims soldats s' esperan pera poguer passar per damunt dels ofegats...

Fins quan ha de durar tot aixó? Quan despertaran els homes enganyats pera dirlos. «Vosaltres, magnats, ministres, apostols de nostres religions, generals, periodistas, gent de negocis, tots quants la guerra vos interessa, aneuhi a n' ella sense sentiments ni pietat, coreuhi vosaltres els partidaris de la guerra a sofrir y rebre las balas dels fusells y la carrega dels canons; nosaltres no volem anarhi. Deixeuuns tranquils gosar de la vida; deixeuuns conrehuar la terra ó treballar en las fábricas.» Fora molt natural que aixís parlessin, perquè, entre nosaltres, dintre de Rússia, centenars de milers de mares, fillas y esposas, que la guerra ha deixat desamparadas y que moltas d' ellas perfectament lleigixen, coneixen de sobres lo qu' es l' Extrem d' Orient y, saben que aquesta guerra se fá inímicament, pera que gent estranya, puguin demà explotarla, agabellant fortunas quatre negociants sense escrupols, sense que 'l poble rus fassi cap obra útil.

Saben—perquè poden saberho—que mataran als seus com a xais en l' escorxador, ja que 'ls japonesos tenen màquines de mort mes perfectes que las nostres, cosa que las autoritats russas, abans d' enviarlos a la mort, habian també de saber y preocuparse de adquirir oportunament medis de defensa. Sapigut aixó seria molt natural dir: «Ja que hebe provocat aquest conflicte, ja que justifique la guerra per l' utilitat que nos reporta correu vosaltres aprop del perill, poseuvoshi sota la pluja de balas ó vora las minas dels japonesos, que nosaltres no volem anarhi, de la guerra no 'n sentim necessitat.»

NOVAS

«Associació Popular Catalanista». Lo diumenge dia 10 tingué lloch en aquesta entitat la anunciada vetllada literaria-musical que 's vegé molt animada. Se llegiren diferentes poesias y travalls en prosa de Guimerà, Iglesias, Apelles Mesures, Ruyra, Victor Catalá, Maragall, Guanyabens, Riera, Sayós y Sucre. Lo jove mestre Llobera tocà algunas de sas composicions al piano acompanyat pels Germans Fusté (violí y violoncello) també acompanyat del Sr. Bonastre (fagot) tocaren diferentes cançons populars armonizadas per en Enrich Morera. Tots los treballs foren coronats de llarchs aplaudiments, la concurrencia sortí molt complascuda del acte.

—Lo dia de St. Joan a las sis de la tarde convocats per lo «Progrés Autonomista» se reuniren en lo local social d' aquest, los presidents de diferentes entitats y representants d' alguns periódichs per estudiar la manera d' evitar que l' edifici en el que está instalat l' Arxiu de la Corona d' Aragó deixi de servir a aytal objecte. Se nomenà una comisió composta dels Srs. Ferrán de Segarra, Joseph M. Roca, F. Sans y Buhigas, Pere Bresca y J. Grant quin primer acord ha sigut procurar que todas las torsas vivas de Catalunya fassin sentir sa veu oposantse a la expoliació d' un edifici que constitueix un mo-

nument històric de la nostra terra y que sembla fet apòsta per aixopugar los documents que acreditan nostra personalitat.

—Lo dia 19 del propassat celebrà lo «Progrés Autonomista» una festa en obsequi a la maynada que serà d' agradosa recordansa per tots los qui assistiren. Hi prengueren part los Srs. Oristell y Grant del Progrés y nostre amic lo rondallayre Campmany; lo chor infantil de la «Associació Catalanista del Poble Sec» que dirigeix lo Sr. Pons executant amb moltà justesa algunas cançons populars catalanas acabant amb «Los Segadors».

—«L' Eura». Lo dissapte darrer donà aquesta entitat en lo bonich Teatre de las Arts una vetllada a benefici de las escolas catalanas gratuitas que sosté. Se representaren las obres en un acte «Sota terrat» den Pepet del Carril, «Lo Somaient de Girona» den Ferrán Agulló y «Via fora lladres!» den Manel Rocamora. En la part musical se cantaren y executaren diverses composicions de Verdi, Haynel, Lamote y altres. Adjuntent nostre aplauso als molts que reculliren y esperem que dita vetllada los hi hagi reportat lo profit que desitjaban.

—Amb motiu de la celebració del 16 centenari de las Patronas de Mataró santas Juliana y Semproniana, la comisió de festas ha organísat un concurs nacional fotogràfic pel dia 25 de Juliol en quin s' hi concedeixen 19 premis consistents en objectes d' art, articles per la fotografia y algun en metálich amés de las medallas corresponents; forman lo jurat distingits amateurs del art fotogràfic. També celebrará el dia 31 un concurs de Societats corals concedintse dos premis de 500 y 250 ptas. a las que 'n resultin guanyadoras; constitueixen lo jurat els mestres Borrás de Palau (president), Viada y Cassadó.

—L' Orfeó de Sans donà el dia 26 del passat Juny un triat concert en lo local del Casino d' Hostafranchs dedicat als seus socis protectors y a llurs families y el quin se vegé molt animat y concorregut.

—«Ateneu Barcelonès». La Junta Directiva d' aquesta entitat ha quedat constituída en la forma següent:

President, don Lluís Domenech y Montaner.—Vis-president, don Joaquim Lluhi y Rissech.—Secretari general, don Lluís Maria Angellón.—Vis-secretari, don Lluís Labarta.—Tresorer, don Joan Vilanova.—Comptador, don J. Almirall y Forasté.—Bibliotecari, don Joaquim Durà.—Conservador, don Antoni Rubió y Lluch.—Vocals: Don Sixte Quintana y Tuset, don Joseph Maria Draper, don Joan Freixas y Freixas, don Joseph Pascó, don Pere Santaló y Castellví, don Joan Girona, y don Jaume Cruells Sellarés.

—Havem rebut els primers números d' un nou setmanari català anomenat «L' Esquerra» y que ve a ser l' òrgan dels elements que volen representar la anomenada *esquerra catalanista*.

—Lo Concell Directiu del Centre Catalanista Gracienc ha quedat constituít com segueix:

President, Ramon Carot; vis-president, August Font; secretari, Jaume Malagarriga; vis-secretari, Camil Masachs; tresorer, Lluís Amat y Pi; comptador, Joan Ferrando; bibliotecari, Manuel Torné; vocals: Joseph Ponsa y Joseph Coll.

—«Centre Excursionista de Catalunya». Lo divendres 1.º de Juliol en Joseph Armangué hi llegí la ressenya d' una excursió a algunas comarcas Pirinencas y Serra den Muixaró. Lo dia 7 en Joseph M. Pericas llegí un treball sobre l' enderrocant monastir de St. Pere de Casseras y en Francesch Carreras y Candi un altre titulat «El Castell de Burriach»; en abduas sessions se projectaren bon nombre de vistas fotogràfics.

En aquest Centre s' ha constituít una Secció Folk-lòrica pera contribuir a la formació d' un bon aplech folk-lòric en todas las sevas diverses brancas; la Junta d' aquesta nova secció ha quedat constituída en la forma següent: Don Rossend Serra y Pagés, president; Don Ramon N. Comas, arxiver; Don Aureli Campmany, secretari; y don Francisco Flos y Calcat y Don Melcior Rodríguez Alcántara, vocals.

—El Centre Catalanista «Gent Nova» de Badalona ha publicat lo cartell dels Jochs Florals d' enguany que deuen tenir lloch lo dia 15 d' Agost. Hi figuren dotze premis essent lo jurat calificador en Joan Maragall, president; en Joseph M. Roca, vis-president; en J. Massó y Torrents, en A. Bori y Fontestà, en Enrich X. Vidal y Valenciano, en Victor Brosas vocals y en Joseph M. Folch y Torres, secretari.

—També la «Lliga Regionalista» de Sta. Coloma de Farnés ha publicat lo dels que celebrará lo dia 24 de Setembre. S' hi concedeixen 8 premis y forman lo jurat els Srs.: en Martí Genís y Aguilar, president; en Joaquim Casas, Carbó, en Bra. Bassegoda, en Salvador Vilaregut, en Ignasi Prim de Batlle y en Joseph M. Bofill, vocals y en Antoni Busquets y Punset, secretari.

—Igualment ha publicat lo cartell de son certamen literari la «Agrupació Catalanista d' Olot» y en quin hi figuren dinou premis, essent constituít lo jurat calificador en la forma següent: Francesch Cambó, president; Joan Pons y Masaveu, vis-president; Mn. Salvador Bové, Claudi Planas y Font y Jaume Novellas de Molins, vocals y Joan Boada, secretari.

—S' ha fixat pera 'l dia 24 del corrent mes la celebració al teatre de Novetats de l' acte de repartiment de premis als autors lllorejats en el primer Concurs de la Festa de la Música Catalana organísat per l' Orfeó Català.

En aquesta festa sols hi podrán assistir els socis de l' Orfeó mitjantse la targeta de convit que rebrán oportunament a domicili.

Establiment tipogràfic de Joseph ORTEGA.—S. Pau, 96.—Barcelona.

LA DEVANTERA circulará, igual que anteriorment *La Nació Catalana*, per medi de propagadors, que son els qui prenen un nombre determinat d' exemplars, pagantlos als següents preus:

Una acció	de 100 exemplars,	Ptas. 3'50	
Mitja acció	de 50 "	" 1'80	Per cada número,
Un quart d' acció	de 25 "	" 1	compresos gastos
Un vuyt d' acció	de 12 "	" 0'50	de correu
Un dotzau d' acció	de 8 "	" 0'35	per Catalunya

Barcelona: els mateixos preus, repartintse a domicili. —Aforas de Barcelona, 5 cèntims de més per cada envió d' un ó més exemplars. —Extranger: preus dobles. —S' envia un sol exemplar al qui fassi un donatiu anyal de qualsevol import. —Pagaments a la bestreta: S' admeten sagells de correu y documents de fàcil cobrança. —Es lliure la reproducció dels treballs. —No s' tornan els originals.